

**Lexical-semantic representation of body parts in children and adults:
The issue of body partonomy**

Darinka Anđelković

Institut za psihologiju

i

Laboratorija za eksperimentalnu psihologiju

Univerzitet u Beogradu – Filozofski fakultet

Način na koji se elementi ljudskog iskustva kodiraju i prenose putem jezika ne predstavlja samo kanal za transmisiju informacija i razmenu iskustava sa spoljašnjim svetom, već i instrument konceptualizacije i mentalne manipulacije znanjima koja iz njih proističu. Kada je reč o poimanju ljudskog tela, njegovoj anatomskoj strukturi i relacijama među pojedinim delovima široko je rasprostranjena hipoteza zasnovana na partonomskom principu koji definiše da su delovi tela deo unutrašnje građe drugih, krupnijih segmenata tela, i da su relacije među njima hijerarhijski organizovane. Međutim, novija kroslingvistička istraživanja pokazuju da način na koji je ljudsko iskustvo kodirano i reprezentovano nije kulturno univerzalno u svim domenima, odnosno da među jezicima postoje razlike u načinu na koji se iskustvo parcijalizuje i poima. S druge strane, i razvojna istraživanja pokazuju da se leksikalizacija pojedinih segmenata stvarnosti razlikuje između dece i odraslih i da te razlike otkrivaju pravilnosti pojmovnog i semantičkog razvoja.

Istraživanje je imalo za cilj da utvrdi kako se konceptualizacija i leksikalizacija ljudskog tela u jeziku odraslih ogleda u segmentaciji i imenovanju delova tela u jeziku dece, i u kojoj meri se one poklapaju. U eksperimentu su učestvovali odrasli ispitanici i deca od 5, 7 i 9 godina. Ispitanicima je, jedan za drugim, prikazivano ukupno 90 crteža ljudske figure, od kojih je 70 predstavljalo celo telo sa prednje ili zadnje strane, a 20 lice. Svi crteži su na jednom delu tela bili označeni crvenom tačkom, a zadatak ispitanika je bio da imenuju taj deo tela. Rezultati su pokazali postepeno povećanje segmentacije ljudskog tela kod dece i povećanje granulacije leksikona za različite delova tela sa tendencijom približavanja granulaciji prisutnoj u jeziku odraslih. Međutim, ova tranzicija se ne dešava podjednako na svim delovima, pa su utvrđene razlike u nivou granulacije na različitim segmentima ljudskog tela.